

Datum
2024-02-14

Diarienummer
KS-2024/222.804

Handläggare
Elin Nannstedt
Elin.Nannstedt@huddinge.se

Klimat- och miljöutskottet

Miljöbokslut 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Miljöbokslut för 2023, enligt bilaga 1 till förvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 februari 2023, godkänns.

Sammanfattning

Den 25 april 2022 antog kommunfullmäktige Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025. Syftet med programmet är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete fram till år 2025. Miljöprogrammet är indelat i sex temaområden. I det årliga framtagandet av kommunens Mål och budget ska målen i programmet beaktas och tas med i nämndernas verksamhetsplaner. Miljöprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen redovisas i Miljöbarometern som är kommunens webbaserade verktyg samt i ett miljöbokslut.

Alla tre delmål för temaområdet **Klimat och energi** har en positiv trend. För delmål 1.1 och 1.2 ser det trots det ut att bli svårt att nå uppsatta mål. Det tredje delmålet, 1.3 kopplat till konsumtionsbaserade utsläpp, är svårbedömt då såväl delmålet som tillhörande indikator är nytt för programperioden.

För temaområdet **Hållbart byggande** bedöms indikatorerna kopplat till delmålen ha goda möjligheter att uppnås under programperioden. Alla fem indikatorer har en positiv trend under 2023. Kommunens arbete med att minska klimatpåverkan samt verka för det hos privata aktörer vid ny- och ombyggnation behöver dock stärkas för att nå det övergripande målet.

Inom temaområdet **Vatten** bedöms delmål 3.2 att ha goda möjligheter att nås, medan delmål 3.1 ej bedöms uppnås och delmål 3.3 bedöms som svårt att nå. Utav sex indikatorer har fem en positiv trend och en är oförändrad. Vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag förväntas förbättras under programperioden, dock inte i den utsträckning att de når god status i enlighet med Vattendirektivet vid nästa bedömning 2027.

Temaområdet **Biologisk mångfald och friluftsliv** som helhet bedöms ha en mycket god måluppfyllelse under programperioden.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2024-02-14

Diarienummer
KS-2024/222.804

För temaområdet **Gifter i Miljön** bedöms merparten av indikatorerna kunna uppnås under programperioden. Kunskap om och fokus på området gifter i miljön ökar i kommunen liksom i samhället.

Temaområdet **Informera och engagera** har två delmål kopplat till sig varav det ena (6.1) bedöms kunna uppnås under perioden. Det andra (6.2) bedöms osäkert huruvida det kommer kunna nås eller inte.

Beskrivning av ärendet

Den 25 april 2022, § 12 (KS-2022/221), antog kommunfullmäktige Miljöprogram för Huddinge kommun 2022–2025. Syftet med programmet är att peka ut riktningen för kommunens miljöarbete fram till år 2025. Miljöprogrammet är indelat i sex temaområden. I det årliga framtagandet av kommunens Mål och budget ska målen i programmet beaktas och tas med i nämndernas verksamhetsplaner. Miljöprogrammet ska följas upp varje år. Uppföljningen redovisas i Miljöbarometern som är kommunens webbaserade verktyg samt i ett miljöbokslut.

Analys och målbedömning görs av sannolikheten att uppnå målvärden för indikatorer, delmål och mål till programperiodens slut, dvs 2025. I de fall mål inte bedöms som sannolikt att uppnå finns i slutsatsen för temaområdet en rekommendation för vad som ytterligare behöver göras för att nå detta.

Inom temaområdet **Klimat och energi** har alla tre delmål en positiv trend. För delmål 1.1 och 1.2 ser det trots det ut att bli svårt att nå uppsatta mål, särskilt för indikator 1.1.1, koldioxidutsläpp från vägtransporter, samt 1.2.2, energianvändning i Huddinge Samhällsfastigheters verksamhetslokaler. Det tredje delmålet, 1.3 kopplat till konsumtionsbaserade utsläpp, är svårbedömt då såväl delmålet som tillhörande indikator är nytt för programperioden.

Utsläppen från transporter står för majoriteten av de geografiska utsläppen i Huddinge och resor med den egna bilen dominerar. Statistiken avseende koldioxidutsläpp från vägtransporter har en eftersläpning, varför den senast tillgängliga statistiken är från 2021. Jämfört med 2020 är utsläppen i stort sett oförändrade. Från nuläget 2019 märks fortfarande en minskning, men då ska man komma ihåg att 2020 och 2021 års siffror är starkt påverkade av pandemin och de förändrade resmönster som dess restriktioner medförde.

Jämfört med föregående år syns en ökning av utsläpp från flygresor under 2023. 2023 var utsläppen från kommunens flygresor cirka 150 ton vilket är en ökning med ca 30 % jämfört med föregående år. 2023 användes förnyelsebara drivmedel i 61,7% av personbilsflottan.

Utsläppen kopplat till tjänsteresor kommer behöva minska, framför allt vad gäller flygresor. Ett sätt att adressera kvarvarande utsläpp vore att revidera kommunens riktlinjer för resor i tjänsten.

Kommunens fastighetsbolag arbetar kontinuerligt med energieffektiviserande åtgärder. Huga Bostäder AB bedöms ha relativt goda chanser att nå målvärdet till 2025. Trenden för delmålet är positiv även för Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Det kommer dock vara en stor utmaning för bolaget att nå målvärdet till 2025. Utsikterna för att nå målvärdet om 2 MW egenproducerad energi från solceller under programperioden är goda.

Huddinge kommuns konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp från varor och produkter uppgick år 2023 till 27,4 kiloton koldioxidekvivalenter. Majoriteten av dessa utsläpp kommer från entreprenader.

För temaområdet **Hållbart byggande** bedöms indikatorerna kopplat till delmålen ha goda möjligheter att uppnås under programperioden. Alla fem indikatorer har en positiv trend under 2023. Kommunens arbete med att minska sin klimatpåverkan samt verka för det hos privata aktörer vid ny- och ombyggnation behöver dock stärkas för att nå det övergripande målet.

Kommunens fastighetsbolag arbetar med checklistor och anvisningar för klimatberäkningar i de projekteringsanvisningar som ligger till grund för byggprojekt. Kommunens eget arbete inom hållbart byggande behöver växlas upp för att säkerställa att målen ska kunna nås. Idag bygger mycket av arbetet på frivilliga initiativ från byggaktörerna själva, vilket gör att hållbarhetsarbetet går mycket långsamt fram.

Huddinge Samhällsfastigheter AB, Hüge Bostäder AB och Huddinge kommun har alla under 2023 gått med i Klimatarena Stockholm. Det innebär ett åtagande om att samarbeta med andra aktörer inom Stockholms län för att accelerera klimatomställningen i Stockholms län med ambition att gå före inom olika fokusområden.

Huddinge Samhällsfastigheters och Hüge Bostäders nyproduktion och ombyggnadsprojekt som överstiger 40 miljoner kronor i investeringskostnad, certifieras enligt SGBC:s Miljöbyggnad (Sweden Green Buildings Council). Målet om 100 % certifiering är uppfyllt då Glömstaskolan F-3 som färdigställdes 2020 klarade verifiering enligt Miljöbyggnad Silver. Inget projekt över 40 miljoner SEK har färdigställts under 2023.

Både Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB ställer krav på dokumentation i databasen Sunda Hus Miljödata i samtliga investeringsprojekt.

Under 2023 startade projektet Återbruk i kommunkoncernen som är ett kommunkoncernövergripande projekt för att systematiskt arbeta med återbruk.

Inom temaområdet **Vatten** bedöms delmål 3.2 ha goda möjligheter att nås, medan delmål 3.1 ej bedöms uppnås och delmål 3.3 bedöms som svårt att nå. Av sex indikatorer har fem en positiv trend och en är oförändrad. Måluppfyllelsen för delmålen innebär att det övergripande målet bedöms delvis uppnås.

Vattenkvaliteten i kommunens sjöar och vattendrag förväntas förbättras, men dock inte i den utsträckning att de når god status i enlighet med Vattendirektivet vid nästa bedömning 2027. Övergödning är det största problemet som framför allt orsakas av höga fosforhalter.

Datum
2024-02-14

Diarienummer
KS-2024/222.804

Under 2023 har två åtgärder enligt kommunens lokala åtgärdsplaner/-program för sjöarna färdigställt. En dagvattendamm i Mörtvik samt en infiltrationsyta vid Tranvägen. Under året har även aluminiumfällningen i Drevviken fortsatt.

Uppmätta fosforhalter visar att trenden för sjöarna Trehörningen, Orlången, Magelungen och Drevviken är positiv. Den positiva trenden bedöms framför allt bero på aluminiumfällningarna som genomförts i dessa sjöar. För Långsjön ligger fosforhalterna kvar på höga nivåer vilket primärt handlar om en extern belastning som är för stor.

En stor källa till näringsläckage är enskilda avlopp. Kommunen arbetar aktivt med att åtgärda dessa och under 2023 har andelen godkända enskilda avlopp ökat. Det har dock visat sig att ett stort antal fastigheter inom Stockholm Vatten AB:s verksamhetsområde inte ansluter sig till det allmänna avloppsnätet, vilket innebär att andelen godkända enskilda avlopp i kommunen är lägre än vad man trott.

Kommunens arbete med återskapande av våtmarker går fortsatt framåt och det har sedan 2011 återskapats 38 hektar våtmark.

Temaområdet **Biologisk mångfald och friluftsliv** som helhet bedöms ha en mycket god måluppfyllelse under programperioden. Andelen skyddad natur i kommunen är fortsatt på en mycket hög nivå jämfört med andra kommuner. Åtgärder som genomförts under 2023 som har stor betydelse för delmålet är att nya stängsel har anlagts och att arealen naturbetesmark har ökat från 221 ha till 296 ha.

Omställning av gräsytor till ytor som gynnar den biologiska mångfalden visar på goda resultat. Den totala ängsarealen har under 2023 uppgått till 8,5 ha, inte långt från målvärdet på 10 ha.

Den kommunägda natur- och jordbruksmarken förvaltas på ett ambitiöst och professionellt sätt vilket bidrar till att stärka och utveckla den biologiska mångfalden.

Huddinge ligger återigen först i länet i rankingen för årets friluftskommun, efter att ha halkat ner till 11:e plats föregående år. Framgångsreceptet är att erbjuda ett rikt friluftsliv med fokus på folkhälsa och kvalitativ tillgänglig natur.

Delmålet att tillgodose invånarnas behov av gröna miljöer samt tillgängliggöra naturen bedöms kunna uppnås under programperioden. Andel invånare som har närhet till mindre grönyta respektive större grönyta är oförändrat från tidigare år.

Det har framkommit att delmål 4.1 inte alltid efterlevs som önskat. Detaljplaner har delvis tagit mark med naturvärdesklass 2 i anspråk, vilket innebär en risk för exploatering av denna.

För temaområdet **Gifter i Miljön** bedöms merparten av indikatorerna kunna uppnås under programperioden. Kunskap om och fokus på området gifter i miljön ökar i kommunen liksom i samhället. Dock är det mycket långt kvar till att miljögifter i samhället är minimerade och inte påverkar miljö och människor.

Datum
2024-02-14

Diarienummer
KS-2024/222.804

Luftkvaliteten i Huddinge ligger stadigt under miljö kvalitetsnormerna, med undantag för de mest trafikerade vägarna i kommunen, där få människor stadigvarande vistas.

Handlingsplan Gifter i miljön har aktualiserats under 2023. För att nå målet 100 % genomförda åtgärder behöver mer arbete ske inom verksamheterna under de kommande två åren.

Genom att ta hjälp av miljömärkning kan kommunen minska halten av skadliga kemikalier i inköpta varor och produkter. För att nå målet krävs en fördubbling av miljömärkta inköp, och arbetet behöver prioriteras om målvärdet ska nås.

För att minska mängden uppkommet rest-, grov och farligt avfall behövs en vidareutveckling av insamlingssystem som leder till högre sorteringsgrad samt riktade åtgärder som leder till beteendeförändringar. Utvecklingen kommer också stödjas i de krav på fastighetsnära sortering och insamling för hushåll som kommer träda i kraft den 1 januari 2027.

Under 2023 startade projektet Återbruk i kommunkoncernen i syfte att skapa ett effektivt och strukturerat återbruksarbete inom kommunkoncernen. Bland projektmålen finns bland annat inköp av ett IT-systemstöd för lagerhållning och beställning av återbrukade varor, identifiera och ta i bruk en återbrukslokal, samt framtagande av ett styrdokument för försäljning och återbruk.

Kommunens pågående inventering och riskklassning av potentiellt förorenade områden har under 2023 genomförts strukturerat och resurssatt och utsikterna ser goda ut för att nå målet till 2025.

Temaområdet **Informera och engagera** har två delmål kopplat till sig varav det ena (6.1) bedöms kunna uppnås under perioden. Det andra (6.2) bedöms osäkert huruvida det kommer kunna nås eller inte.

Kommunen jobbar aktivt med att nå ut med information till invånare, företag och föreningar som ska leda till ökad miljömedvetenhet och engagemang i miljöfrågor. Detta sker i miljötillsynsarbetet, det pedagogiska uppdraget, genom energi- och klimatrådgivningen samt genom intern och extern kommunikation om kommunens miljöarbete. Vid 2023 års utgång hade 12,8 % som varit anställda i minst nio månader slutfört kommunens miljöutbildning.

Senaste siffror kopplat till koldioxidutsläpp (konsumtionsbaserade utsläpp) per invånare är från 2021 och visar att utsläppen låg på 8,44 ton/inv., vilket är en ökning med 5,5 % jämfört med vad som rapporterades i fjol. Om utsläppen per invånare år 2025 kommer vara nere på målvärde 7 ton/inv. bedöms vara osäkert.

2023 hittades 112 miljöcertifierade företag, men det går inte att dra någon slutsats kring det då underlaget inte är tillförlitligt och inte ger någon heltäckande bild av hur många miljöcertifierade företag som faktiskt är verksamma i kommunen.

Datum
2024-02-14

Diarienummer
KS-2024/222.804

Förvaltningens synpunkter

Kommunkoncernen behöver som helhet arbeta mer intensivt med miljö- och klimatfrågorna för att klara målen. Miljöarbete är en helhet där de olika områdena är lika viktiga och går inte att ställa mot varandra.

Förvaltningen ser ändå att särskilt fokus behöver läggas de kommande åren på att minska kommunens utsläpp från tjänsteresor, uppnå klimatmålen för energianvändning i kommunens byggnader, tydligare jobba för en minskad klimatpåverkan i ny- och ombyggnadsprojekt samt arbeta med återbruk och ett hållbart resursutnyttjande. Kommunkoncernen behöver även prioritera att genomföra åtgärder som bidrar till att uppnå god vattenstatus samt med att tydliggöra och arbeta med avfallsplanens mål och åtgärder och verka för mer hållbara inköp.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser, men i miljöbokslutet framkommer en del behov av intensifierade insatser som behöver beaktas i kommande budgetprocesser.

Camilla Broo
Kommundirektör

Toralf Nilsson
Teknisk direktör

Bilaga

Bilaga 1. Miljöbokslut 2023

Beslutet ska skickas till

Samtliga nämnder
Samtliga av kommunen hel- och delägda bolag